

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Vår dato:
06.10.2020

Vår ref:
2020/8523

Deres dato:
04.09.2020

Deres ref:

Notodden Lufthavn AS
Pb 604
3673 NOTODDEN
Att. Karsten Tønnevold Fiane

Saksbehandler, innvalgstelefon
Sigurd Anders Svalestad, 33371190

Endring av vilkår for tillatelse til felling av trær i Semsøyene naturreservat Notodden

Vi viser til søknad datert 4. september og til opprinnelig tillatelse 2014. Begge er vedlagt.

Med grunnlag i naturmangfoldloven §§ 10-12 og 48, endrer Fylkesmannen i Vestfold og Telemark vilkårene for tillatelse gitt 26. september 2014 til følgende:

- Alt trevirke som felles, skal tas ut av reservatet.
 - Det er ikke lov å bruke kjemiske bekjempningsmidler i reservatet.
- For sonen inntil 50 m fra gjerdet:**
- Stubbene skal freses ned nok til å slå arealet.
 - Sonen skal slås med sikte på å endre naturen til en slåttemark, det vil si at alt som slås, må tas ut av verneområdet.
 - Rot og stubbeskudd skal slås minst tre ganger i vekstsesongen.
 - Motorisert redskap kan brukes. Det skal ikke settes kjørespor som varer over en vekstsesong.
 - Tillatelsen gjelder til utgangen av 2023.
-

Klage

Forvaltningsloven kapittel VI, om klager, gjelder. Parter i saken, eller andre som har rettslig klageinteresse, kan klage. Fristen er 3 uker fra vedtaket blir mottatt. Klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Fylkesmannen.

Søknaden

Søker skriver blant annet: «I gjeldende vedtak er Notodden lufthavn AS gitt tillatelse «til å flaterydde en sone på 6-8 m langs gjerdet ...»; «i sone opptil 50 m fra gjerdet skal det tynnes og toppes slik at arealet ikke får karakter av snauflete»; samt at det

«i en sone fra 50 – 100 [m] videre inn i reservatet» ...« kun er nødvendighet med topping av de største trærne. Konsekvensen av vilkåret for hogst i sonen opptil 50 m er at det blir stående igjen en mengde toppa trær uten noen form for greiner, som best kan illustreres med å likne på totempæler. Disse anses som visuelt skjemmende, samt at det raskt etableres nye skudd fra disse trærne som gror opp over den hinderfrie flaten. Tilsvarende vil det også stå igjen enkelte trær i sonen fra 50 – 100 meter hvor det kun vil være delvis greinvekst.

...

Tilsvarende bes det også om at vilkårene for hogst i sonen 50 – 100 m vurderes endret, slik at de aktuelle trærne kan vurderes felt istedenfor kun å toppes.

...

... at FMVT vurderer at området i Semsøyane naturreservat nærliggende flyplassen kan endre karakter fra «skog» til «fuktig eng». Notodden lufthavn AS stiller seg positive til dette. Selv om det initialt vil medføre et større arbeid med hogst og rydding, vil vedlikeholdet av området på sikt forenkles betydelig. ...»

Lovgrunnlag

Formålsparagrafen for reservatet er slik: «Formålet med fredningen er:

1. å bevare en velutviklet forekomst av gråor-heggeskog ... i Telemark,
2. å bevare et våtmarksområde av betydning for fuglelivet,
3. å bevare vokseplassen for den meget sjeldne plantearten buesivaks»

Verneforskriften setter forbud mot å skade planter eller å fjerne deler av planter fra reservatet.

Naturmangfoldloven § 48 gir rom for unntak i noen tilfelle:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Fylkesmannen skal legge naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper (§§ 8 – 12), jf. § 7 til grunn i vurderingene.

Fylkesmannens vurdering

Gjeldende tillatelse er gitt med grunnlag i naturmangfoldloven § 48, av hensyn til sikkerheten for flyene. Fra tillatelsen siteres: «Det kan stilles vilkår om at sikkerhetstiltaket gjennomføres i tett dialog med forvaltningsmyndigheten, for å sikre at hensynet til verneverdiene ivaretas på best mulig måte. Vi viser til «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter» fra Miljødirektoratet, ...»

Fylkesmannen legger til grunn at tillatelsen til inngrep inntil 100 meter fra gjerdet for å opprettholde flysikkerheten ikke endres, men at vilkårene for å ivareta naturverdiene må vurderes endret. Lovgrunnlaget for endringen er naturmangfoldloven § 48 og nye vilkår følger av vurderinger knyttet til §§ 10 -12 om samlet belastning, hvem som må ta kostnadene og krav til miljøforsvarlige driftsmetoder.

Artskart viser at den fremmede arten rødhyll er registrert i sonen på 50 meter der det tillates å «felle og toppe trær». I reservatet er følgende andre fremmede arter med stort skadepotensiale, registrert siden 2017; alaskakornell, høstberberis, kanadagullris og hagelupin. Vilråene for tillatelsen fra 2014; «Felte trær og virke fra topping kan bli liggende i reservatet til nytte for naturmangfoldet» og «Flis kan sprøytes inn i reservatet» legger forholdene til rette for spredning og økende dominans av de fremmede buskene. Arealet, som utgjør ca 18 dekar, må holdes ved like med jevnlig nedkapping. Når virket blir liggende, vil det utvikle seg til et tett, lavt kratt hvor de fremmede buskene vil få konkurransefordeler. Spredning av flis kveler urter, gras, mose og lav. Det gir tilførsel av nitrogen og andre plantenæringsstoffer. Stor tilgang på plantenæring gir en relativ konkurransefordel til de artene som vokser raskt. Rask vekst er karakteristisk for invasive arter som rødhyll, kornell, kanadagullris og lupin. De gjeldende vilråene tar bort verneverdiene fra sonen inntil 50 m fra gjerdet. I tillegg vil sonen gi utgangspunkt for oppformering av invasive fremmede arter, særlig rødhyll, kanadagullris, og hagelupin, med dagens vilkår.

Dersom alle plantedeler som felles i sonen inntil 50 m fra gjerdet fjernes fra reservatet, kan sonen utvikles til en «slåtteeng» sammen med den smalere åpne sonen langs gjerdet. Nedkuttet tre, gras og urter, må fjernes for å dempe næringstilgangen. Når plantematerialet fjernes, vil stedegne arter gradvis få bedre konkurranseforhold. Med vilkår om fjerning av nedkuttet plantemateriale, vil arealet få en funksjon for truede naturverdier, i stedet for å bli en kilde for spredning av svartelistede arter.

Gråor-heggeskogen hører til naturtypen flommarkskog i artsdatabankens vurdering av truede naturtyper. Flommarkskog er i gruppen «sårbar». Slåttemark er en «kritisk truet» naturtype. I lys av naturmangfoldloven § 10, samlet belastning, ser Fylkesmannen nye vilkår, som på sikt vil utvikle slåttemark, som en akseptabel løsning av trusselen fra de invasive artene.

Naturmangfoldloven § 12 sier at det skal brukes miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Uforutsette virkninger av to vilkår trekker nå utviklingen i deler av reservatet i retning av å bli en trussel mot arts mangfoldet i og utenfor reservatet

ved spredning av invasive fremmede arter. Vilklårene for tiltaket bør endres ved å kreve at alle plantedeler som felles, også fjernes fra reservatet. For å gjøre det mulig å utvikle arealet til slåtteeng, må stubbene freses ned, slik at rotskudd og stubbeskudd kan slåes, sammen med urter og gras, og fjernes fra reservatet. Inntil røttene er kraftig redusert, er det viktig å fjerne slike skudd flere ganger i veksttiden. Dette vil fjerne behovet for bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Det vil ikke være mulig å utvikle en artsrik slåttemark dersom det brukes kjemiske bekjempningsmidler.

Den samlede belastningen på området, § 10 i naturmangfoldloven, tilsier at vilklårene endres for å hindre økt dominans av invasive arter. Vi mener at kravet til kunnskapsgrunnlaget i § 8 i naturmangfoldloven er oppfylt, og vi vil derfor ikke legge vekt på føre-var-prinsippet i § 9. Bestemmelsen i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, legger ansvaret for arbeidet på flyplassen.

Tillatelsen til å fjerne alt over angitte høyder endres ikke. Det samme gjelder bruk av motoriserte hjelpemidler. Fra tillatelsen i 2014 siteres: «Vi anser det derfor ikke nødvendig med dispensasjon for å kjøre med traktor med flishogger langs gjerdet i reservatet, når dette kan skje uten at det settes varige spor i terrenget. Det er ingen grunn til å begrense utvalget av traktorredskap, med forbehold om kravet å unngå varige spor. Det avgjørende er ikke vekten av utstyret, men marktrykk og fuktighet i bakken. Tiltakshaver har ansvaret for å velge rett utstyr til rett tid.

Fylkesmannen anser at endring av vilklårene for tillatelsen er et viktig tiltak for å unngå ytterligere forringelse av verneverdiene. Foreløpig ser vi ikke tilsvarende presserende behov for å tillate felling av hele trær i sonen 50 -100 m fra gjerdet. Dette kan det gjøres nye vurderinger av siden. Naturverdien av nedbryting av toppene i sonen er neppe stor. I oreskog er det normalt rikelig av tynne døde trestykker. Virket som felles i denne sonen bør derfor også fjernes fra reservatet, for å holde næringstilgangen nede.

Vedtak

Med lovgrunnlag i naturmangfoldloven §§ 10-12 og 48, endrer Fylkesmannen i Vestfold og Telemark vilklårene for tillatelse gitt 26. september 2014 til følgende:

- Alt trevirke som felles, skal tas ut av reservatet.
- Det er ikke lov å bruke kjemiske bekjempningsmidler i reservatet.

For sonen inntil 50 m fra gjerdet:

- Stubbene skal freses ned nok til å slå arealet.
- Sonen skal slås med sikte på å endre naturen til en slåttemark, det vil si at alt som slås må tas ut av verneområdet.

- Rot og stubbeskudd skal slås minst tre ganger i vekstsesongen.
- Motorisert redskap kan brukes. Det skal ikke settes kjørespor som varer over en vekstsesong.
- Tillatelsen gjelder til utgangen av 2023.

Informasjon

Vi utelukker ikke at andre tillatelser eller avtaler kan være nødvendig for å gjennomføre de nye vilkårene, og anbefaler samråd med grunneierne.

Med hilsen

Hanne Thoen
fagsjef

Sigurd Anders Svalestad
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Søknad om dispensasjon - Notodden - Semsøyene naturreservat - endring av vilkår og midlertidig tillatelse til felling av trær - Notodden lufthavn - flyplass
- 2 Tillatelse 26092014

Kopi til:

Ulla Ragnhild Sem	Inger Floods Veg 33	3676	NOTODDEN
Notodden kommune	Postboks 193	3672	NOTODDEN
Vestfold og Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Forum for natur og friluftsliv Telemark			